

بازار — ۱ مایس ۱۹۲۷

جلد: ۸

دردنجی سنه — نومرو ۸۵

اداره خانه :

باب عالی جاده سنده اقدام
یوردی یاننده کی بناده
خصوصی دائره

صاحب و مدیری

محمد سییح

مجله علمی

آبونه شرايطی: سنه لکی ۲۵۰،
آلتی آياغی ۱۲۵، فوق العاده
نسخه لرايچون ۳۰۰ و ۵۰۰
غروشدرد.

مجموعه منزهیتتجه طبعی تنسیب
ایدله بن اثرلر اعاده ایدلمز

هر آيك برنجی وادیه بشنجی کونلری جيققار، علمی، ادبی، اقتصادری، فنی رسمی مجمرعه درد.

ایشته ، یکی کو چوک تفرقه منزله ، موضوع
حقنده سویا ش هر در لوفر ضیه لک بر تاریخی
یا بوب ، ایلمک دفعه اوله رق او تاریخ اینده
حقیقتلری آرا می ایسته دک . باشلیجه ما خذ لری
کوردم و کور ستر دم ، تا که ، شخصاً تماماً
بیطرف قلش صایله بیلیم ..

« چه برک سس » تعبیری ، موسیقی
ریاضیه جبرلرجه مقبول کوروله سبیله ، عمو -
میاشمشدر : دنیا موسیقی مسلک لری داخلده
بالقعل قوللانیله بیلیمش لک کوچوک صدا
بهدلری پک کوزمل تمثیل ایدر ..

★

اون سکر زنجی عصر صوکلرنده ،
قالکوتا شهرنده چالیشان « آسیاجیتی » نک
ریشی هند یانچی (ویلیام جون) ، هند
موسیقیسی حقنده ده بعضی تدقیقلر نشر
ایتدی . [۱] جون ، موسیقیشان اولدی
ایچون ، قلاسیق هند موسیقیسنک نظریاتی
حقیه آکلانه ، دینی کبی ، بوصنتک قدیمی
حقنده ده پک مبالغه لی شیلری یازدی : ازجمله ،
(صومانانا) اسمنده کی هندو ملنک دراغولی
بودا ، اسملی موسیقی کتابی میلاد تاریخندن
یوزلرجه سنه اول یازلمش کی کورتمشدی !
عینی آسیاجیتی مجموعه سنده پترسون اسمنده کی
و دیگر هند یانچیلر ده موسیقی حقنده بعضی
مقاله لری یازرق نظری ، تاریخی دلو درلو
خطاره سبیت ویردیلر که ، بالخاصه ایکنجیلر
موضوع زجه مهمدر . اسکی هند مؤلفلرینک
کتابلرینه تاریخ قویما قدیمی اصرار لری
مشهوردر : ایشته ، بو یوزدن ، آله کین
موسیقی کتابلرینک هانکی عصر لره یازلقلاری
بر درلو آکلایشیلا موردی : قدملری حقنده
سوله بن هر مبالغه لی تخمین قلاسیق هند
موسیقیسنی و بالنتیجه اونک نظری اساسی
وجوده کتیردن « اوقساک ۲۲ درجه به
آرله سندن عبارت پرده مسلیکی » نک
ماضیسنی قبل میلاد عصر لک مجهولاری آراسنه
آتیوردی .. هند موسیقیسنده کی چه برک
سسلرک بو صورتله دقتی جالب بر قلم پیدا

[۱] Asiatic Researches, 1792,
T. III; On the Musical Modes
of the Hindus.

موسیقی

چهره ک سسلر

ماضی و منشاری حقنده کی ایلمک مبالغه لی فرضیه لی
هند یانچی « ویلیام جون » لک نشر ایتدی کی
خطای تاریخ معلومانی — (ففیس) لک بومولمانه
ایناه رق ایلری سوردیکی فرضیه ل — « شرق
موسیقی مسلک لری ، شرقلرک مه تافیزیک تابلاری
عصه سی در » فرضیه سی — (کیزوته ر) لک
اعتراضلری — ففیک ، فیزیولوژی نظری لره
اعتراضی : مالموچ — بو ایلمک فرضیه لک
انتشاری .

ایچمه صدا بهدلرندن مرکب موسیقی

مسلک لری — یعنی سیستم لری — ، اوت دنیبری
بعضی محلی موسیقیلره اساس تشکیل ایتدیکلری
ایچین ، موسیقی طالع زجه ، علمی ، فلسفی خیل
تفسیرلره اوغراتیلدیلر . ملکتهمزده ایسه ،
غرب موسیقیسی ایله تماسمز تاریخلرندن
بری لهده ویا علیه ده یورک اوجی دیدی

قودیلره سبیت ویردیلر ؛ دیدی قودیلرک
باشلیجه استادکاهی ، یته غرب طالری
طرفندن ایلری سوروان نظریلر اولمش
آیریمه دقته شایاندیر .. فقط ، « شرق قریبک
پرده مسلک لری ، حقنده نه کندمی موسیقیشدا
ساریمزجه یازلمش ، نه ده آوروپاده میدانه
کتیرلمش ، تاریخی ، فلسفی ، هله بالخصوص
ضد قناعتلری قارشیشلاشدیروب » مقایسه
ایدیچی ، هیچ بر اطرافلی تدقیق یوقدر .
شیمدی به قدار ملکتهمزده نشر ایدیان نک
توک و شققلر مسئله لک ایچ یوزینی کورتره .
بیلیمکدن اوزا فدرلر . بوو شققلری بر رجح
کی آلرنده طوتانلر ، علمک موضوع
حقنده کی بوتون بیلگیلرینی میدانه قویغنی
دیکل ، برنوع — مستهزی معناسیله — ایده -
اولوزی یانچی مسلک ایدیمشاردی : مسئله لی ،
آلانورقه جبرلر کندمی مجرد قناعتلرینه کوره ،
آلافراغه طرفدارلری ده شخصی کوروشلرله
تفسیره چالیشدیلر . نتیجه ده ، طرفین ،
بربرینی « قومبیلانیون » جلقله — تعبیری
عیناً قوللانیورم ! — اتهام خصوصنده ذره
قادر مشکلات چکمه دی ؛ حقیقی حقیقتلر
دائماً ضد ادعای اورتاسنده بوغولوب قالدی .

قاجر مشتر . شمدی اوکا تکرار ثالثت ایچین
نه یانمالی ز ؟

بوسؤاله جواب ویرمک ایچین دوشونمکه
بیله حاجت یوقدر . مسئله بزدن غیری هر
ملکتهمزده جوقدن حل ایدلمش ، تطبیق اولونمش
و ثمره لری آلتمشدر : صنایع مکتبلرینی
اصلاح و طلبه سی « صنایع تربییه » به مسقند
بر پروغرامه کوره یتیشدریمک . بز ایسه
بو کون ، بیک دوقوز یوز بیرمی یدی سنه سی
اورتاسنده ، آلان صنایع مکتبلرنده علی -

الماده رسم درسی کورستیریور و صنایع
تربییه معلم لری برینهم معلم لری استخدام
ایدیور و بویکی مسلک آراسنده کی داغار
قادر عظیم فرقی کورهمیور ، بیلهمیور .
تربیی صنعتلرک صنایع مکتبلرینک روحیدر ،
و پروغرای او اساسلره دایمان صنعت
مکتبلری جانسز جسدلر دن ، یسنز وجودلر دن
باشقا بر شی دیکلدر .

بش ، آلتی یتدنبری بو ایشارک لک
ایچه تفرعانه واریمجه به قادر بیلدی کمزی
یازدق ، چیزدک ؛ آرق سوله به جک بر شی
قللادی . آرا صبرا مشهود بر قیمیاتی ، بر
حرکتک باشلا دینی حسن و بریور ، مسئله نک
کور دوکومی جوزولور ، سلامت یولنه
دونولیور ظنی حاصل ایدیور . باشقا
ملکتلری آیدینالان مناعت و اقتصاد کوشتی
بزه ده یوکسه لیور ، یایلق شعاعلرله اووشوقانی
ایصتیور ، موجودیتیزی زنده لشدیریور
کبی کلور . صوکرایته نه اولیور ، بیلیم ؛
بردنبره دورغونلق ، رخاوت غلبه ایدیور .
طاتی اوقومزه دالیور ، نسیکیانه روایر
آراسنده ، صایقلامه قیلیندن : شوله یاه جغزه ،
بویه ایدمکچر دییورز ؛ ایشته او قادر .
لاکن حدودلرمن خارجنده کی عالم ، بیرمنجی
عصرک سرعتی یسلن ، ایجاباتی آکلایان
عالم ، صوکلر خیزله قوشیور ، ایلرله یور .
آمان ، نه ، لازم ؛ طاتی اوقومزی اخلال
ایتمه سینده . . .

ع . عونی لیبیش

فطری تمایلی لری نډجه سنده قولاندلرنی
آ کلامشدر . هب بو قاعتر اوزرینه
بوتون بر تاریخ سیستمک اساسی فورمشدر!
۱۸۳۲ ده آچینی بجانی درس لده ،
مقامیت (tonalité) بحثه عاقل فلسفه سنی ایلک
دفعه ایلری سوردی کی؟ «موسیق شناسلرک
ترجه حالاری ، اسلی سکر جلدلک معظم
قاموسنک برنجی طبی مقدمه سنی ده ، موسیقی
تاریخنک فلسفی خلاصه سی ، سرلومه سی
آلنده عینی قاعتر یادولوردی (۱۸۳۴).
بالخاصه ، برنجی جلدک یاریسندن جوغنی
اشغال ایدن بومفصل مقدمه ، بوتون آو واده
تأثیرینی کوستردی .. هر مسطر ویا پرده
صره ی ، دیوردی ، انسانلره خاص بعضی
احتیاجلرک و بعضی فوق الطبیعه (مه تأذریق)
قانونلرک محصله دی . ایشه ، شرق
قوملرنک نفسه فصله محبوب واملرینک ناتوان
موسیقیرنده کی کوجک بعدلری دوغورمه سی
بو جله دندر ، حکم آلنده یاشامش قوملرک
نومیدی حسلری بوتون مینور مسطرلده
کندن کی کوستر . نهایت ، روما قاتولیک
خستیانلرنک دعالرنده کی آغیر بر عابدک
و ساکن بر توکل وصفی ده هر درلو اختراصلی
شوملردن محروم بولان (پازن شان) مقاملرنک
دوغومنه سبب اولدی .

ینه اونار یخزلده ، دیگر بر یولدن
آوستریاده ده ، شرق موسیقیرندن و پرده
مسلکندن بحث ایدلک باشلانندی . عامل ،
« دولت عثمانیه تاریخی ، مؤلفی مشهور
مستشرق (هامر) دی : Die Fund-
graben des Orients « شرق معدنلری ،
(جلد ۴ ، صفحه ۳۸۳) . مجموعه سنده
شرق قریب قوملرنک موسیقیرلی حقنده
بعضی خاطرملریازمش ، آریجه ، فیزیولوژی
عالی (هملولج) ، ده بالخاصه موسیقی عالی
(کیروتستر) ده شرق موسیقیری حقنده
تاریخی و شقملر ، شرق متلرندن ترجمهلر
ویرمشدی . ایشه ، فیتسک بویکی بوبوک
عالم ابله غنایه . نظر دلری پک مشهور ، موضوع
اعتباریله مهم در .

کلشدر . معاصرلری فیتسه قارش ییچین
کلن بر نفرت بسلرلردی . قلم مناقشه سنده
استلاسی ، هرکی تادیب و تربیه قالمیش
حاستانی ، دایما حقیقیق ایشه مکدی
عذابی ، نوبت نوبت کندن کی کوستر صدا .
قتسز لکی و متکبر بر معلوما تروش طورلری
تصدیق ایدیلنجه ، نفرت مسئله . سنک سبیلری
کندی کندینه میدانه جیقار . فی الحقیقه ،
فیتس ، ایلک لرنه قدار عقل خوجایی
ایدی . الخ . [۱] . (ژولین تیرسو)
اسمنده کی فرانسر عالی ده ، فیتسک دیگر
بر نقیصه سی ایه ، دبیر ، ماضی فی تدقیق
ااشانده . اک اوزاق عصرلرک اسرارینه
نفوذ اتمک ایشه بن دیگرک جوق کیمسه لرک
یادلری کی - آله ویریلن و شقملری حدندن
فضله اختیار لاتامی در .

فی الحقیقه ، جونک استخر اچلرنه
کوه نرک نه قدار خیالی و مراقی بر علم
رومانی میدانه کتیر یبیلدی کی آ کلامی ایچون ،
موسیقی تاریخنک فلسفه سی حقند کی بوتون
قاعترلرنی بیلک لازمدر . بر قاج لسانه
ترجه ایدیلن مشهور (آرمونی کتانی) نک
دردنجی طبعه علاوه ایتدی مقدمه ، ده ،
« میلاددن ایکی بیک سنه دن فضله اسکی
زمانلرده یازمش سانسکری اثرلر آرا سنده
موسیقی کتابلری ده واردر . بو کتابلرده
تعریف ایدیلن پرده مسلکنده نام چه ریک
سسدن براز دها بوبوک بعدلر بولون دینتی
کورورزک ، جله سنک بر جوق مقابلرک
ترکیبلرنده ویا دیگر بر مقام حانی آلمش
شکللری داخله . موقع و وظیفه لری واردر ،
دبیر (۱۸۴۹) . فیتس ، میلاددن اول
ایکی بیک بوقادر سنه لک بر ماضیه جیقا .
بیلکدن صو کراء قبل تاریخ عرقی مهاجرتلرک
جریان و استقامت لرندن استفاده یه قالمیشمش ،
اک اول هندستانده قوللایلان لحنی بعدلرک
یونانسانه دوغر و یبیلدینتی حکایه به باشلامشدر .
آری قوملرک بو (طبیعی) نهمه لری

[۱] F. Hellouin, Critique musi-
cale, p. 85 .

ایچمی اون درقوزنجی عصر علم عالمی دوشو .
نوردی ، وقعه یبیلدی .
جونک هندستان حقنده کی تدقیقلری ،
و بو میانه موسیقی مقاله سی ، ۱۷۹۹
تاریخ لرنده لوندرده ده بر قاج جلد حالنده
آریجه باصدیرلدی . آلمانیده ده ، (بارون
دالبرغ) اسمنده کی موسیقی آماتور ی ،
جونک مقاله سنی اساس اتخاذ ایلده . هند
موسیقینه داتر ، Uber die Musik der Indier
اسمل بر کتاب یازدی
(نوروت ، ۱۸۰۲) . دالبرغ ، جونک
ایش آرقدانی (ریخارد جونسون) دن ،
او آنه قدار لوندرده نشر ایدله مش فضله
نوطلر آله رق و دیگر علاوه لره اترینه مکمل
برشکل ویرمکده چالشمشدی . اوقادارکه ،
(فیتس) . کوره ، « بوجلدیله ، و بولوتونک
(مصرک تعریفی) اسملی تألیف داخلنده کی
اثری ، شرق قوملرنک موسیقینه داتر
موجود اک ای مأخذلر ده . ایشه ، جونک ،
قلاسیق هند موسیقیرسنک قدیمی حقنده کی
مبالغه فی قاعترلری بوا سطرلره بوتون آور واده
یبیلدی ؛ بالخاصه (فیتس) اسمنده کی
باجیقالمی موسیقی عالی اوزرنده افقاهر و علم
نامنه التهلکلی تأثیر یبیلدی . او (فیتس) که
بوتون آور واده اون درقوزنجی عصرک اک
صلاحیت صاحبی موسیقی عالی دیه طانیوردی .
تصادفاً (فیتس) کجه بی قیایق خصوصنده
غریب بر تمایلی ده واردری . پرتوسزی آلنده
وقعه بر قات دها بوبودی ، بلای دوه اولدی .
مشهور بر منقد دیسورک ، « فیتس ،
خارق العاده بر چالشمه سهولته مالکدی .
فقط ، بو مزیت بوبوک بر نقیصه یه یول
آشدر : هر شینه ، حتی کندیدی ایچون
تماماً مجهول ساحلره بیله آل اوزاتمه
قالمیشمی .. آله آلدینی بر مسئله حقنده
معلوماتی یوقه ، بو هر شینه آل آتان آدم ،
در حال معلومات ایجاد ایدر ، احتیاج
کورور سه ده بر رومان اویدر یورپردی .
ایشه بو یوزدن در که تاریخی و تنقیدی لرنلری
چوروتوب براد ایدن بر جوق خطالر میدانه

کرواپ

هجنسارنك قوسدنیك لوت ابله دولش
بر مزله در خاستا ، خزی ، كهنه حیات
بر غایه ایجن هر بری نولكه مساوی
بیکرله فلاکت و هزیت دولو یادم . . .

خالی بیه خصم در ، آووت . . آله زرا
خالی ایندی کوندن بری غم دامقایی وورمش
لعت بی دنیا آمان آتیه ، چوئکه :
بر دغدغه نك عملی صباحند دوزورمش . . .

- واز کچه ده شومعانی بالان ، ساخته فکردن
ای كهنه عمر ، قلیکی آج ، شیطانه كت ، طاپ ؛
نعت بیانه ن قعبه حیات صوکی چوئکه
روحكده کی بوشاق کی برتور قوجا کرداب . .

ع . سهرال

بورغودوقودره ، وولله ، لاونیاق ، حتی
غروسسه ، بدیعانی (اوژمنده رن ،
الباشده درلر ، چه ركه سسلارك وجودی سبی
وماضیی حقدنه بوكتابردن فكر آلق ،
(فتیس) فلسفه لرینه بلراغلامق دیمكدر .
(غروسسه) نك هند موسیقی حقدنه کی
مونوغرافیسی ، موسیقی آنسقلوبه دیسنك
۱۹۲۱ تاربخنده جقان رنجی جلدنده بولوناسنه
كوره ، اونده اسکی مللر آراسنده صایامن
بلكه نظر دقتی جاب ایدره . فقط ، اثرینك
فكری قسماری اعتباریه (فتیس) .
ایناناسنك سبی : ۱۹۱۰ دن صوكر ایازیلان
هند موسیقی حقدنه ك مهم اثر و مقاله لری
كورمه سی ، و براز صوكر اوكرنه جكمز
آلانیاده ك مقایسه لی موسیقات ، تدقیقلندن ،
مثلا (اشتومف) ك فلسفی نظارندن ، قطعاً
خبر آله مامی در : ایشته بویوزدن دركه ،
اثرینك یكلك ایلانك افاق بر علاقیمی
یوقدر . . .

(فتیس) دن اوزاقلاشان فرانسز مللرینك
باشنده ایسه ، «ژولین تهرسو» ابله «ژول
قومبارو» بی كوروپورز . آلانلار داناوا كزیتیه
بوزمره دندرلر .

بافركوی : ۱۸-۴-۱۹۲۷

میخال زاده

محمود رافع

فتیس ، (كیزوته ر) ده شدتله علهدار .
دی . متعدد كتابلری باجیقالی موسیقی
طالمنك ایلانك اثرلری تنقید ایله دولدوردی .
بالخاصه ، هائمه رك بر مقدمه سی حاوی ،
وشرق متلرندن ترجمه لرینه مستند ، (عرب
موسیقی) Die Musik der Araber ,
Leipzig , 1842 اسملی كتابسده ،
«موسیقی تاریخك فلسفی خلاصه سی»
مقدمه سنك عرب موسیقی فصلنه اعتراض
ایدیوردی : ازجمله ، ایجه تهناتی عرب
موسیقی مسلكنك نظریاتیسیه كولا .
سیونلرینك اثری اولدینی قاعتهنده مصر
قالدی (صحیفه ۷۲-۷۴) . فتیسك
اجتهادلرینه «فرضیه» آدینی ایلانك دغه
اووردی . جنوب شرقی آسیانك ایجه
تقسیماتی بوتون مسلكلرینك اسیه كولاسیون
اثری اولدینی باشقاری ده یازدیله ، فقط ،
فتیس ، جمله سنه سانكری تألیف لری
اختیارالان (جون) ی ناهد كوستردی !
(موسیقیشناسلارك ترجمه لاری) نك ایكنجی
طبعندن (۱۸۶۰-۱۸۶۵) فانی مقدمه یی
قالدردی ایسه ، كرك یكی مقدمه ده ،
كركه خصوصی ترجمه حالنده ، (كیزوته ر) ك
اعتراضلری قسماً حكیمز بیراقه ، جالبشمشدر .
دقته شایان دركه ، هلمهولجك ترجمه حالی
یكی طبعه علاوه ایتمه مشدر !

ایشته ، بوتون بو وقایع آرقاسندن ،
فتیس ، نشره باشلادی جیم «موسیقی
تاریخی» ده ، یته «عرقی» مه تافزریق
تایملرلك حاكیمتی ، اساسنه مستند تاریخ
سیستمی كنیشه تیش ؛ «كوجوك صدا
بعدلرله علاقه دار احتساس اوصافی ، و بو
اوصافك آسیا قوملرینك فیزیق عضوی
ایله اولان مناسبتی» اداسنده مصر قالمشدر
(۱۸۶۹) .

اسکی فرانسمز موسیقی مللری بلااستنا
فتیسك تاریخ سیستمه ونظریه لرینه صادق
قالدیله ؛ ازجمله : ژدهاثر «ازمنه قدیمه
موسیقی تاریخی» ۱۸۷۵ [، داوید ایله لوسی
[موسیقی كتابتنك تاریخی ، ۱۸۸۲] ،

فتیس ، «موسیقی برده لرینك ادرا كنده
بالسكز قولا قی عضو علاقه داردر» یولنده کی
فیزیولوژی مللرینك نظریه لرینه بدایتیه
كایا عله داردی . بو میانه ، یته (آرمونی
كنانی مقدمه سی) نده هلمهولجده - اسم ذكر
ایتمدن ، فقط غایت حرمستار بر لسانه -
اعتراض ایتدی : «ونظریه لرك تهنجه سنه كوره ،
دیپوردی ، موسیقی بزه هیت مجموعیه قولا قی
جهازی طرفندن و خارجی حادثه لرك تأثیری
آلتنده اوله رق ویرلكنده در ، اوزرمزده
تولید ایتدیكی خشنودیلر ساده جه فیزیق
براهیمته درلر . بویولده کی نظریه لرك زمانمزه
(كونیغسبرغ) دارالفنوننك عالم در مدرسنك
«مبحث البشر» درسلسنده تكرار اورتایه
آیلشم اولسی حیرتمز قارشیلانماز :
اودارالفنونده كه ، قرق سنه اول قانتك
سسی خلی قرق مسلكلری ديكه تیوردی .
بو سطرلر یازلدینی تاریخده ، هلمهولج ،
كونیغسبرغ دارالفنوننك فیزیولوژی معلمكنه
هنوز كیمش بولونیوردی . فتیس ، بر قاج
سطر صد و كرا ، «قولاغك استطاعه سی
داخلنده اثر حقیقه» بوتون بوشیار وارسه ،
ذكلك حصه سنه نه قالیر ؟ بو فرضیه به كوره ،
موسیقی ، شه كوتورمه جك برشكده علی العاده
براحتاس اوپوندن باشقا برشی دككدر ؛
برصنعت حالی آله ماز . . اونجه ، «قولا قی» ،
صدالر آراسنده کی نسبتلری تقدیر ایتمدن
ساده جه عضوی بردرلك اولوب ، تقدیر فعل
آیری برملكنك وظیفه سیدر . (۱۸۶۲) ،
بوصوك طرلری یازاركن هلمهولجك مشهور
موسیقی كتابی هنوز حقیقما مشدی ، (هلمهولجك
فیزیولوژی كنانی ۱۸۶۳ ده ، فرانسمزجه
ترجمه سی ایسه ۱۸۶۸ ده چیقدی ؛ ترجمه سنك
مطبوعی قالمشدر) [۱] . هلمهولج ، اثرنده
فیزیولوژی فرضیه لری تکرار ایتدی . .

[۱] Lehre von den Tonempfindungen als physiologische Grundlage für die Theorie der Musik .
k 1863 .

۱۹۱۳ ده تکرار طبع ایدلكندن تدارکی
مكندهر .